Rahvusvaheline õigus

Rahvusvaheline õigus on eeskirjade kogum, mida riigid või rahvad peavad siduvaks vastastikustes suhetes, sealhulgas suhetes rahvusvaheliste organisatsioonidega. Rahvusvaheline õigus on üldiselt inkorporeeritud iseseisvate riikide vahelistesse lepingutesse ja/või tuletatud sellistest lepingutest.

Valdkonnad

Termin „rahvusvaheline õigus" võib osutada kahele õiguslikule distsipliinile:

Rahvusvaheline avalik õigus: see reguleerib riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahelisi suhteid, käsitledes selliseid valdkondi nagu inimõigused, lepinguõigus, mereõigus, rahvusvaheline kriminaalõigus ja rahvusvaheline humanitaarõigus.

Rahvusvaheline eraõigus või kollisiooninormid on menetlusõiguslik eeskirjade kogum, mis määrab kindlaks õigussüsteemi ja kohtualluvuse konkreetses õiguslikus vaidluses. Need eeskirjad kehtivad piiriüleste õiguslike vaidluste suhtes, nagu eri riikides asuvate poolte vahel sõlmitud lepingu korral või kui mitme jurisdiktsiooniga riigis, on vaidlus piiriülest laadi.

Seos Euroopa Liidu (ELi) õigusega

Kuigi ELi õigust võib pidada rahvusvahelise õiguse erivormiks, on ELi õiguse üldosal eriomadused, mis rahvusvahelisel õigusel tavaliselt puuduvad. Eelkõige saavad kodanikud kasutada ELi õigusega tagatud õigusi ELi liikmesriikide kohtutes, samas kui rahvusvaheline õigus tuleb tavaliselt siseriiklikku õigusesse üle võtta, et kodanikud sellele kohtus toetuda saaksid. ELi õigus on ELi liikmesriikide õiguse ees sageli ülimuslik. Sellepärast on portaalis eraldi lehed ELi õiguse ja rahvusvahelise õiguse kohta.

Allikad ja andmebaasid

Rahvusvaheline õigus on sätestatud peamiselt rahvusvahelistes lepingutes või konventsioonides lisaks üldiselt tunnustatud väärtustele, normidele ja põhimõtetele, mis pea peagi sõnaselgelt lepingutes kirjas olema. Rahvusvahelised lepingud võivad olla kahepoolsed (s.t kahe iseseisva riigi vahel) või mitmepoolsed (s.t rohkem kui kahe riigi vahel). Sageli valmistatakse neid lepinguid ette ja peetakse nende üle läbirääkimisi rahvusvahelistes organisatsioonides, nagu Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO), Euroopa Nõukogu ja paljud teised. Rahvusvahelise õiguse oluline allikas on ka rahvusvaheliste kohtute kohtupraktika.

Rahvusvahelise õiguse kohta on erinevaid üldsusele kättesaadavaid allikaid. Siinkohal on esitatud mõned:

ÜRO lepingute kogu,

ÜRO - inimõigused,

Euroopa Nõukogu – konventsioonid: inimõigused, demokraatia, õigusalane koostöö,

Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO): mereõigus,

Rahvusvaheline Perekonnaseisu Komisjon (ICCS) ,

Rahvusvaheline Kaubandusorganisatsioon (WTO): rahvusvaheline kaubandusõigus,

Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon (EFTA) ja Euroopa Majanduspiirkond (EEA),

Majanduskoostöö ja –arengu organisatsioon (OECD) - altkäemaksu vastu võitlemise konventsioon,

USA õigusühingu Rahvusvahelise õiguse elektrooniline teabesüsteem (EISIL)

Rahvusvahelise andmebaasi HG.org Rahvusvahelise õiguse juhised ,

Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverents : siit leiate asjaomase valdkonna konventsioonid ja lepingud ning eriteavet käsitlevad osad rahvusvaheliselt kasutatavate dokumentide legaliseerimise (apostill), dokumentide kättetoimetamise, lapseröövi ja lapsendamise kohta.

ÜRO on loonud Rahvusvahelise Õiguse Komisjoni. Selle ülesanne on soodustada rahvusvahelise õiguse ja selle kodifitseerimise edasiarendamist. Selleks avaldab komisjon uurimusi ja ülevaateid, kogub pretsedente ja koostab uute lepingute ettepanekuid. Rahvusvahelise Õiguse Komisjoni töö tulemuseks on arvukad olulised lepingud ja muud rahvusvahelise õiguse dokumendid.

Viimati uuendatud: 17/11/2021

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.